

Poostritev situacije na Daljnem vzhodu

narodov ponovno povzeta
Mandžuriji. Kitajska
da protestira. Novi spopad
med Japonci in Kitajci

Mandžurija, 5. nov. —
Taitishara javlja, da
tajke čete v bližini razde-
la mesta ob reki Nonni raz-
belo zastavo v znamjenje
silacije in potem napade
vojake in delavce, ki
poslani, da popravijo že-
nake vojake in otvorili ogenj.
je trajala tri ure in zahteva-
vojko število žrtev.

5. nov. — Glavni stan-
narodov bo sklical izredno
na kateri se bo razpravljalo
nadaljnji korak proti Ja-
ki, ki poslala svoje čete v
Mandžurijo. Vkorakanje
vojstva v Taitishar, nato
je poslabšalo situacijo in je sedaj resnejša kot
prije.

je važni dokumenti, na-
sej se na položaj v Mandžu-
riji bili včeraj objavljeni. E-
teh je nota, katero je po-

Aristide Briand, načelnik
Lige narodov, japonskemu
Kenkiju Yošizawu. No-
vobuje obnovitev zahteve, naj
takoj odpokliče svoje
iz okupirane ozemlje. No-
vobudi, da je Kitajska za-
vem petim zahtevam
vlade, katero predvide-
eval evakuacijo.

drugi noti je posjal Svetu
narodov kitajski delegat dr.
Sze, v katerih se pritojuje
na nadalnjim krštvam k-
jih pravic v Mandžuriji s
japonskega vojaštva. Sze
je bil Oxman v Oregonu).
Bunner tudi trditev mrs. Ox-

man.

Oma je tudi rekla, da bi ji bila
Fickert in Kunha pripravljena
dati \$10,000, da jo odvrneta pred
izpovednikom, da bi vaa stvar izpodetela, ako
bi pričela predčasno v javnost.
Slednje se je tudi zgordilo, nakar
je mrs. Oxman "na priporečilo
njenih odvetnikov" zanikala svojo
ponudbo Mooneyjevu obo-
ru in pravi, da ji ni nč znanega
o zadevi.

Odbor pravi, da je vsa zadeva
sedaj pred Mooneyjem, — kjer
bo najbrž tudi ostala.

Sovjeti stalno uvažajo blago iz Amerike

Na vseh drugih zunanjih trgih
je eksport padel, pravi trgo-
vinski departement

Washington, D. C. — Količina
ameriškega blaga, prodanega v
japonskem vojaštvu v
Taonanangači zelenicami.
Cangun, 5. okt. — Japonske
avtoritete so včeraj ob-
vejali, v katerem je re-
da so Kitajci v zadnjih še-
tednih umorili več kot deset
korejskih kmetov v provin-
ciji.

"Cerni dekan" napoveduje kon-
sek britskega imperija

London, 5. nov. — "Cerni de-
kan" Inge, ki vodi Šentpavelko

angličanske cerkev v

Londonu, je dejal sinoti v nekem

zavodu, da je doba ekspansi-

Velike Britanije končana in

je začne doba razvali.

Delež primerjal rimaki in špan-

imperijski in rekel, da je bila

britskega imperija zaklju-

s avetovno vojno. Imperij,

bil je pred nekaj leti naj-

boljši na svetu, je danes han-

"Bili smo toliko dobri,

vse vse to pridobili, nismo

toliko dobri, da bi znali vse

zadržati", je zaključil Inge.

... sorodnik postal direk-

tor mogočne firme

Pittsburgh, Pa. — W. L. Mel-

politični vodja v zapadni

zvezdanih državah, je bil izvoljen za

zavetnika Westinghouse Elec-

& Manufacturing Co.

Preokret na indijski konferenci

Nacionalistična stranka instrui-
rala Gandija, naj sprejme
kompromis

London, 5. nov. — Prvi rezultat MacDonaldove odločne izjave indijski delegaciji z ozirom na bodočo vladu v Indiji se je pokazal včeraj, ko je Gandhi, voditelj indijskih nacionalistov, prejel katalogom od eksekutivnega odbora vseindijskega konгрesa vsebujoč odgovor na pogoje, ki jih je stavljal angleški premier. Kongres svetuje Gandiju, naj posveti vse svoje moči, da se razčisti vprašanje indijskih finanč. Kongres želi, da Indija dobije kontrole nad financami in je pri volji odločiti dve drugi važni zadevi — kontrola armade in odnos s inozemstvom — za poznejšo diskusijo. Ako se bo Gandiju podrečilo dobiti relativno finančno neodvisnost za Indijo, tedaj mora pride do dogovora, predno konča konferenca "okrogle mize." MacDonald je dejal Gandhiu, da mora biti konferenca zaključena do 18. novembra.

Včeraj se je zvedelo, da so se nekateri indijski delegati, ki so kupili vozne listke za povratek v Indijo 19. novembra, premislili, da bi bodo še nadalje ostali v Londonu. Nadejajo se, da bo končno vseeno prišlo do sporazuma in dogovora med njimi in britsko vlado.

Medtem pa je zanimanje koncentrirano na situacijo v Kašmire. Britsko vojaštvo je vkrakalo v to neodvisno državo, da pomaga maharadži Hari Singhu odbijati napade s strani njegovih muslimanskih podanikov in invaziju muslimanov od zunaj.

Varok, da je britska vlada poskušala vojaško pomoč maharadži, ker morajo Singhovi vojaki odbijati napade na severu, kjer so turkomaniki in ruski mohamedani prekorali mejo pod vodstvom bivših turških oficerjev. Južna meja je nezavarovana in valed tega je bili Singh prisiljen apelirati na britske avtoritete za vojaško pomoč.

Nov potres na Japonskem

Otok se pogrenil v morje. Sko-
da ni velika

Tokio, 5. nov. — Močan potres, ki je pretresel vse severno-

vzhodni del Japonske včeraj zjutra, je povzročil, da je neoblikovalen otok Sankan, v bližini pri-
stanišča Kamaiši izginil pod

morjem.

Potres je bil eden najboljših v zadnjih letih v tem teritoriju, toda škoda ni posebno velika,

kot je razvidno iz poročil, ki so dospela semkaj. Eksperti pravijo, da ta potres ni v nobeni zvezi s potresom, ki je prošlo pondanje napravil veliko škodo na otoku Kyūshū.

Guanayquill, Ekvador, 5. nov. — Močni potresni sunki so zmajali to mesto včeraj in povzročili veliko paniko med prebivalstvom. Materialna škoda ni velika in cloveških žrtev ni bilo.

Unija je "pondravila" redukcijo

Chicago. — Delaveev, ki bi

pozdravili redukcijo plač, ni ve-

liko, ači sploh kaj. Tudi delav-

skih unij ne. So pa kompanijske

uni, ki "z veseljem" sprejmejo

znižanje plač. Ena teh je kom-

panijska unija pri Cudahy Pack-

ing kompaniji, ki se je zadovoljila

z 10% redukcijo.

Plač je znižala svojim 30,000

delavcem širok dežele tudi Ar-

mour & Swift kompanija.

Redukcije v tekstilni industriji

Fall River, Mass. — V predil-

nicah tega okrožja je v teku

splošna redukcija plač, o čemur

pa se "čim manj poroča v javno-

sti," kot pravi "Daily News Re-

cord," glasilo tekstilnih magna-

tov. Redukcije so direktne in in-

direktne. V zadnjem slučaju de-

lavci "pristanejo," da bodo iz-

vršili več dela za staro plačo.

DIJAKI AKTIVNI V BOJU PROTI MILITARIZMU

Subscription \$6.00
Yearly

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Porast vlog v po- štni hranilnici

Subscription \$6.00
Yearly

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Vloge v čakački poštni hranilnici

znašajo več kot trideset milijonov dolarjev

Chicago. — (FP) — Na tisoč

bank širok Amerike je zapri-

vrata v zadnjih dvanajstih me-

sechih, toda ena finančna insti-

cija je močnejša kot je bila

kdaj prej. Vaš cent, ki je vlo-

žen v to institucijo, garantira

vlada Združenih držav. Podruž-

nice ima po vsej Ameriki in nje-

na obrestna mera je dva odstot-

ka na leto.

Dolar zadostuje za pričetek.

Najvišja vloga, ki se more vlo-

žiti v poštno hranilnico, je

\$2,500.

Cikačka poštna hranilnica je

imela pred enim letom krog pet

milijonov vlog, a sedaj znašajo

več kot \$83,000,000. V dvanajstih

mesečih, ki znašajo

rečno vloga v poštni hranilnici

je znašala več kot

več

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

ZIVLJU DELAVCI PRI NAS

Nekoliko številk

Ljubljana, sreda 1. oktobra 1931. Na drugem mestu smo zapisali, kaj pravi ptujočko okrajno življe v svojem razglasu, da je draginje in krize, ki zdaj najde po svetu in posebej v naših domovini. V tem razglasu pravi tudi glavarstvo, naj bi delaveci sami začitali plače in s tem prihranili več podjetju. Nobene besede pa ni, naj bi podjetja in delavci sami značili kaj svojega.

Tak razglas oblasti je kričeč, kaj smatrajo oblasti za analogo in koga prav za branijo.

Dob se pa tudi res še ljudje, ki pomanjkanju med delavci smignejo z rameni, česa, da verujejo, da bi bili delavci res na slabem s svojim življem in da bi bile njih mezde tako mizerne.

Ti ljudje, ki so omejeni ali pa dobičkarji, vedno skušajo reševati krizo z žepom z zniževanjem delavkih plač.

Radi tega in radi demografije našim rojakom onemogoči, naj navedemo v naslednjem tabelo, ki kaže, koliko potuje delavska družina za bedrje preživljivanje in koliko plače. Dogaja se namreč, da tak ameriški rojak pri naši domovini napačno misli, da pri naši živi cene je, da dava mnogo cenejša kot v Ameriki. Pri tem pa ne pomembno, da je treba vpoštovati tudi, kolikem času naš delavec cušni vsto, ki jo zasluži kakški delavec v mnogo kraju.

—če je seveda zaposlen. Nekaj govorijo številke. Delavci, ki imajo ženo in dva otroka, imajo kot težki delavec 4 Din uro (to je 7 centov). Pri posnem delavniku zasluži to v enem tednu —če je v podpolni, vsakodnevna zapošljivost celih 192 Din. (tri do pol).

Za gospodinjstvo potrebuje družina:

koruzne moke ..... 8.— Din
plenične moke ..... 8.— " "
krumpirje ..... 4.— "
sladkorja ..... 14.— "
masti ..... 8.— "
črte ..... 4.— "
slanine ..... 4.— "
čebuli ..... 4.— "
sol ..... 1.— "
krusne moke ..... 21.— "
mleka ..... 4.— "
sira ..... 1.— "
kruha in cikorij ..... 6.— "
kis mleka ..... 2.— "
kukatice vžigalne ..... 3.— "
petroleja ..... 3.50 "
posta za čevlje ..... 4.— "
črte in premog ..... 21.— "
črte ..... 4.— "
zaznavanje ..... 100.— "

Delavska zbornica kupila palačo

Pred dvemi leti je bila mestna občina zgradila Delavska zbornica

palačo na Miklošičeve cesti s po-

gojem, da je Delavska zbornica

prevzela za 3 milijone obligacijskega stanovanjskega posojila

mestne občine. Zdaj je Delavska

zbornica kupila palačo zase in

postane palača popolna last De-

lavške zbornice za 7 milijonov

200 tisoč dinarjev.

Umrl so:

V Podrojah pri Smartnem pri Litiji je umrl Alojzija Hostnik.

— V celjski bolnici je umrl 15.

okt. 12-letni Maks Žnidarič od

Sv. Jurija pri Taboru. Umrl je

za steklo. — V celjski bolnici

je umrl 67-letna Ema Brame

iz Grobelnega. Istopom je umrla

23-letna Marija Kamenšek iz

Nadal. — V bolnici v Gračcu

je umrl posnetnik, mesar in ho-

teljer Josip Mahorič iz Poljan,

star 65 let.

Sin ubil oceta s sekiro

V Štangji pri Litiji se je zgodil

v sredo 14. okt. težak zločin, ki

pa nosi odgovornost zarj vojna.

Anton Klopič, sin posnetnika

Antona Klepčiča se je vrnil iz

vojne kot 100% invalid.

Dobil je ranje v hrbot v glavo ter je

imel vse žive unice. Udal se je

je pijači, za katero pa mu je

primanjkovalo denarja. V sredo

je prišel spet domov ter zahteval

od svojega 80-letnega očeta de-

nara. Oče ga je zavrnil, sin pa

je zgrabil sekiro ter zadal ocetu

več ran po glavi in plečih. Li-

čki zdravnik dr. Uškar je ut-

gotovil samo smrt, pomoci ni bi-

lo noben. Sina so artilrali ter

odpeljali v zapore. Je pa radi u-

ničenih živcev in mnoge pijače

vsekakor blažen in je tudi zločin

izvršil v blaznosti. Zato ga bodo

najbrž le izločili iz človeške

družbe kot nerazsodnega in ne-

varnega.

Samo ena volilna lista

S 13. oktobrom je potekel rok

za vlaganje kandidatnih list za

skupinske volitve 8. novem-

bra. Vložena in potrjena je bila

je ena volilna lista, veljavna za

vso državo in katere nosike je

edino predsednik general Živ-

kovič. Kandidatna lista, katero

edino bo mogoče voliti, je torej

zestavljen od vladne. Na to li-

sto se morajo vezati vsi okrajni kandidati, ki doslej še niso razglaseni. V vsakem okraju je lahko vedno oseb, ki kandidirajo za poslance, a vse se morajo zvezati z Živkovčevim listo. Volili bodo torej le eno listo.

Komisar imenovan

Na ljubljanskem okrožnem uradu za zavarovanje delavcev je bil za komisarja klerikal dr. Miha Krek. Včeraj je prejel odlok ministra za socialno politiko, da je razrešen te dolžnosti in da je imenovan za komisarja demokrat Ivan Tavčar, uradnik Delavske zbornice.

Pozar v Ihanu

Dne 16. oktobra je ogenj uničil posestnici Tereziji Hribar na Dobravi pri Ihanu kozolec, hrenjak in cebelnjak. Ogenj je nastal v listnjaku. Nevarnost je bila za stanovanjsko hišo. Toda skupni pomoči vaščanov se je posrečilo zadušiti požar, preden je zavzel večje dimenzije. S kozolec vred je pogorela zaloga sena in slame. Kako je požar nastal, ne vedo.

Zidanica zgorela

Neznani vinski tatovi so v Vinodolu pri Orešovici zaslužili vinski hram posestnice Kirn iz Gorjancev. Zidanica je zgorjela in delavci sami začitali plače in s tem prihranili več podjetju. Nobene besede pa ni, naj bi podjetja in delavci sami značili kaj svojega.

Otrok zgorel na pač

V Jarenini je bil z drugimi otroki na pači tudi triletni Franček Ferl, sin vinskičarja. Pekli so konstanti. Mali Franček je prišel preblizi ognja, vnela se mu je oblike, pomagati pa mu nihče od otrok ni vedel. Otrok je tekel domov k materi, a je s tekonom ogenj le še povečal. Izmučen in opcenec se je nezavesten zgrudil na tla. Ko so prihitali odrasli na pomoc, je na Frančku zgorela že vsa oblike, njegovo telo pa je bila ena sama oprekina in ranc. Prepeljali so ga v marioborsko bolnico, a je kmalu podlegel poškodbam.

Delavska zbornica kupila palačo

Pred dvemi leti je bil z drugimi otroki na pači tudi triletni Franček Ferl, sin vinskičarja. Pekli so konstanti. Mali Franček je prišel preblizi ognja, vnela se mu je oblike, pomagati pa mu nihče od otrok ni vedel. Otrok je tekel domov k materi, a je s tekonom ogenj le še povečal. Izmučen in opcenec se je nezavesten zgrudil na tla. Ko so prihitali odrasli na pomoc, je na Frančku zgorela že vsa oblike, njegovo telo pa je bila ena sama oprekina in ranc. Prepeljali so ga v marioborsko bolnico, a je kmalu podlegel poškodbam.

Umrl so:

V Podrojah pri Smartnem pri Litiji je umrl Alojzija Hostnik. — V celjski bolnici je umrl 15. okt. 12-letni Maks Žnidarič od Sv. Jurija pri Taboru. Umrl je

za steklo. — V celjski bolnici

je umrl 67-letna Ema Brame iz Grobelnega. Istopom je umrla

23-letna Marija Kamenšek iz

Nadal. — V bolnici v Gračcu

je umrl posnetnik, mesar in ho-

teljer Josip Mahorič iz Poljan,

star 65 let.

Sin ubil oceta s sekiro

V Štangji pri Litiji se je zgodil

v sredo 14. okt. težak zločin, ki

pa nosi odgovornost zarj vojna.

Anton Klopič, sin posnetnika

Antona Klepčiča se je vrnil iz

vojne kot 100% invalid.

Dobil je ranje v hrbot v glavo ter je

imel vse žive unice. Udal se je

je pijači, za katero pa mu je

primanjkovalo denarja. V sredo

je prišel spet domov ter zahteval

od svojega 80-letnega očeta de-

nara. Oče ga je zavrnil, sin pa

je zgrabil sekiro ter zadal ocetu

več ran po glavi in plečih. Li-

čki zdravnik dr. Uškar je ut-

gotovil samo smrt, pomoci ni bi-

lo noben. Sina so artilrali ter

odpeljali v zapore. Je pa radi u-

ničenih živcev in mnoge pijače

vsekakor blažen in je tudi zločin

izvršil v blaznosti. Zato ga bodo

najbrž le izločili iz človeške

družbe kot nerazsodnega in ne-

varnega.

Samo ena volilna lista

S 13. oktobrom je potekel rok za vlaganje kandidatnih list za skupinske volitve 8. novembra. Vložena in potrjena je bila

... In zaslužek sladkor- nih tovarn"

Gospodarska kriza vlada. To je dejstvo, je pa za marsikaterega podjetnika tudi dobra fraza, ki jo uporablja kot motivacijo, da lahko podaljšuje delovni čas, da znižuje plače in da evropska delavcev ter jih posilja na brezplačen dopust. "Ker je kriza v vladi prevetka konkurenca, je treba z isto rešijo izdelati ved blaga, zato delavje za isto plačo delajo dobro", pravi eden, "ker je kriza, premašo zasluzimo, zato ne prenesem naš obrat tako velikih mezd," pravi drugi, "ker je kriza za vrednost, ki bila nezasiljano dražja?" Ko mine sentimentalnost, pa pogledaš ceno sladkorja in doznaš, da je češki sladkor postavljen na mejo, ko mora platiči sanj Din 30 za kg carine, ravno tako drag kakor naš lastni. Nekateri računajo, da je produktivna cena našega sladkorja priča za vrednost, ki je presegla 100 centov.

Ali "v imenu krize" je naša država tudi uveljavila pomenljivo pravilo za zaslužek sladkorja?

Ali "v imenu krize" je naša država tudi uveljavila pomenljivo pravilo za zaslužek sladkorja?

Ali "v imenu krize" je naša država tudi uveljavila pomenljivo pravilo za zaslužek sladkorja?

Ali "v imenu krize" je naša država tudi uveljavila pomenljivo pravilo za zaslužek sladkorja?

Ali "v imenu krize" je naša država tudi uveljavila pomenljivo pravilo za

Tone Seliškar:

PAVLA

Na stopnicah, ki so se spuščale od cerkevih vrat na trg, je pridržala mati Pavlo za roko. S prstom in pogledom je obkrožila cesto in hiše ter je spregovorila z jokavim na glasom:

— Le poglej si še enkrat! To je mesto. Tukaj je mnogo, mnogo ljudi. Sedaj sva molili h gospodu Bogu in se in se te bom z gorko molitvijo priporočala devici Mariji in Jezusovemu srcu, da te bosta obvarovala vsega hudega. Vidiš vse te ceste? Sto jih hiti po njih na ono stran, sto na drugo, ti pa nič ne veš, da je vsak drugi hudojen in grd. Satan preži za vsakim ogalom, ti pa vedno misli le na svojo čisto dušo. To je edin tvoj zaklad, vsa tvoja dota — saj veš, da nimamo ničesar. Stara sem in bom kmalu umrla. Pred teboj pa je še vse življenje; trpljenje in žalost, veselje in ljubezen.

Pavla je gledala na trg pred seboj. Kmet hodi počasi s premiljeno trdim koraki skozi vas, vasi ti ljudje pa imajo silno naglico. Na vasi se ljudje prekrizajo, ko gredo mimo cerkve, tu pa kakor da je ni. Pa vendar je ta cerkev velika in lepa za pet vaških cerkva. Zenske imajo prelepe oblike, tesne kakor tenica, prozorne, da je vse telo bolj na cesti kakor pod oblačili.

Lepo je gledati takole z visokega na trg, toda mati jo pelje po stopnicah navzdol in pred razpetim Kristusom, ki visti na zidu, se še enkrat ustavi, in pljuhi rano na prebitih nogah. Spomni se, da bo hči ostala v mestu, da se bo sama vrnila v vas. Nagne glavo in jo gleda. To avto hčer, to cvetočo mladost, vso to njeni ljubezen in nado. Ozka, koščena brada ji zatrepeče, majhne vdane oči mezikajo in po izsušenem, razgubanem licu spolzi solza. Cuti hčer, ki gre od nje, čuti, kako se ji trga iz srca, pa pogleda na križ, da ne bi delala težkih ur dekleja, ki mu je hudo.

Potem ju je na cesti objelo vrvenje in kačkar dve plašni srni sta se ogibali ljudem, vozirom, preko ceste sta bežali kakor pred nečem neznanim, ki jima je bilo tu v mestu vedno za petami. V stranski ulici sta se pomirili. Tu so bile hiše niže kakor sredi mesta. Vendar pa so bile lepe kakor majhni gradiči, obdani z lepimi, ograjenimi vrtovi. Kakane lepe rože! Na njenem vrtiču cvetoči zajčki in arki in paževe sveče, ki segajo koti do strehe . . .

Bilo je poldne. Zvonovi so doneli od vseh koncov mesta, sirenje so tulile kakor lačne zveri.

— Sedaj kosijo. Gospode ne smeš zmotiti pri jedi. Počakaj!

Sedli sta na klop pod kostanjem. Vroče je bilo, spomladni veter je dvigal prah in spodnje veje kostanja so bile vse sive. In ko sta odmolili, je vzel mati iz cekarja kos koruznegra kruha ter domače slanine Clovek ne more biti lačen. Ljudje so hiteli mimo njiju, nihče ju ni pogledal. Prašni in zasopljivi delavci, debeli plešasti gospodje, drobne dekle, stare žene. Ceta utrujenih vojakov je korakala pojoč z ostrimi, sekajočimi koraki. Krajni v zadnjini vrati se je ozri v Pavlo in ji pomahal z roko. Zaradele je in pogledala v stran, da se je lažje nasmehnila posdravu in lepemu fantu, ki se ji je prvi naamehnil sredi mesta.

Mati je mislila. Težko, naglo. Njen razum je tipal na vse strani, da bi zgrabil in oživel pametne besede, ki jih je namerila hčeri. Sama tudi ni bila dostikrat v mestu, pa vendar

je le bila nekajkrat in je hotela poučiti hčer, ki odhaja od nje.

— Gospoda, pri kateri boš služila, je z namim celo majeeno v sorodu. Seveda se tega ne spomnijo več. Gospod je visok uradnik, spostovan mož, dober človek, pa tudi gospa ni napak. Otrok nimata, služba ti bo lahka, če boš pametna, ubogljiva in ponižna. Vse natanko paži, kaj jima je všeč, kako se to dela, kako se z onim opravlja, posluša, kaj govore, gie, kako se obnašajo, da se boš tudi ti vedla po mestu! Temu se boš kmalu privadila. Potem pa veš, tote ti še enkrat poudarim: Moških se ogibaj —.

— Oh, mama, nikarte o tem! jo je sramljivo prekinila Pavla.

— Nič! Mati ti vendar lahko o tem govoriti? To so nauki, stari sem in izkušena, pa že vem, kaj je prav in na mestu! Moški v mestu so hudojen. Laskal se ti bo, obljubil ti sto in sto reči . . . Nai ti je samo to povem, da je ne veče nešreca za dekleta, kakor če paide! Ce se spomniš Žnidarjeve Rezke, ki jo je stari nagnal iz hiše, ko se je zongavila z neznanim dedcem na sproščenju, in potem ko veš, kako se ji sedaj godi, boš lahko pazila, da ne bo s teboj prav tako!

Pavla je gledala v tla in je polovica besed preslišala. Doma si je zelo želela mesta. Posbeno kadar so viharji majali trhko koko in so bliski opjetali okoli zvonika. Vasica je bila ob takih hudihih urah majcena in nebogljivo . . . Mesto pa je trdno iz kamena zidan, tam se človek skrije tudi pred božjo jezo. Že bližnji trg se ji je zdel mogočen. Vendar pa je bila precej razočarana. Vse te ulice so si je zdele kakor nitke brez konca in kraja, kamen in asfalt je zarel kakor peč, vasi ti ljudje pa so ji bili dvakratni tuji — saj je nihče niti pogledal ni. Velika žalost jo je obala in najraje bi se z materjo vrnila. Toda doma je lakota in skozi streho deči curi in mati hvali:

— Mesto je kakor lotterija. Samo na pravo številko moraš staviti! To je tvoja nedolžnost in ponižnost, in Bog, ki je dobrota sama, te ne bo zapustil. Sedaj pa le pojdiva!

V stanovanje finančnega svetnika Draganca se plazi mrak izza zave. S tihe ulice prihajajo zamokle stopinje, ki se odbijajo od pločnika, ura bije žametno, kakor da bi nekje pozvanjali zvonovi.

Pavla je sama. Sama v kuhinji, sama v starih sobah, sama med tem lepim, mrtvim počitvom, zavesami in zrcali. Gospa je ob morju že dva tedna, gospod je vse dni v službi in prihaja šele ponocni domov. Ves dan postopa po sobah, briše prah, zaliva rože, krmil kanarečka v kletki, poseda po mehkih stolih in gleda knjige s podobami, ki jih ima gospod v omari. Odpira omare, kjer so gospojine oblike in boža svilo, ki se v mehkih gubah pretaka med njennimi prstimi. Ogleduje se v velikem zrcalu in ji je prijetno, kaj se vidi od prstov do glave. Preklada brušene stekleničke z dišavami in porcelanaste doze, iz katerih gre lepota v gospojin obraz.

Ko se znoči, pripravi gospodu posteljo, si skuha večerjo in ko je takole sama, ne ve, kaj bi. Gleda skozi okno na vrt in rože močno dehete. Misli na dom, toda čemerina in črna kamra njene mladosti je vprito vseh teh sob, ki so obložene z lepoto in bogastvom, daleč za svetlimi spomini. Iz nje sili vaško dekle in mesto gre bolj in bolj vanjo.

(Dalej prihodnj.)

— Servus, kolega! Imaš cigareto?

Obauli so ga z vprašanjem, trepljali ga kolegialno po ramenih in se bolestno amehijali. Matek je bil spocetka nezaupljiv. Nekoli se ni bil v zaporu in je zato menil, da je v družbi samih zverinskih ljudi. "To so sami ravbarji Kristusovi!" je pomisli.

— Povest je vskočila v skozi žalil.

— Tako, ki so ne iztegovali neki ljudje. Kakor prikazni! Med tem so zalopotnila za njim teka jeklenja vrata. Ključ je zaročil v ključavnici in silšalo se je, kakor je paznik porinil preko vrata težak železni drog.

Matek Klujevec si je otril z zamazanim palcem z lica zadnjega solza, ki mu je ostala od tedaj, ko je tam v pisarni zajokal in tako ponisočo prosil za milost. Sedaj je težko zaključiti: Zazdel je mu je, da mu je odleglo!

— Se nas mar bojš?

Ne! Matek Klujevec se teh ljudi ni ba! Čemu? Ničesar mu ne bodo storili! Niti mu ne morejo kaj vzeti, ko nima nič, razen žepnega robca. Imel je še pri sebi zepni nož in pipico brez tobaka, toda to so mu vzel, ko so mu pretipali žep, preden so ga prinali v celico. Takrat so mu obenem namazali roko s črno barvo in jo odtisnili na papir.

Matek je dobro vedel, zakaj to delajo, in to ga je še prav posebej žalilo! Toda tega ni očitno, da so prišli celo v zaporu, — je govoril mladenič, — a nikjer nisem našel značajnejših ljudi, kakor prav tu. Ko so me prvič zaprili, sem bil bolan. Pokaličeval sem. Tresla me je mrstlica. Niti jesti nisem mogel! Drugi so me tolatali in skušali

naj vse hudič vzame!

Teh ljudi pa se ne boji! Če bi ga napadli, je dovolj močan, da se jih ubrani! Toda, to ne bo potrebno! Tih ljudje, čeprav so kakor ločni v zaporu, se ne zdijo tako hudojen, kakor je sprva menil! Prijazno ga gledajo. In kako prijateljsko ga je nekdo vprašal, ali se jih boji? Kdo je bil to? Aha, to je tisti mladenič, ki ga je arečal zgoraj v pisarni, ko je čakal, da pride na vrsto. Tudi on je torej tu! Tudi njega so zaprili? Pa ima tako dobre oči!

— Ne, mladi gospod, ne bojim se!

— Misliš sem, da se bojiš! Tako čudno si gledal. Skoraj sovražno. Gotovo si prvič v zaporu! Sicer pa, ne reci mi "mladi gospod"! Tega ne maram! Zakaj so te zaprili?

Ceprav je bio to vprašanje za Mateka zelo občutljivo, je vendar po resnici pojavil ves dogodek, ki ga je pripeljal v zapor. Občutil je težo svojih besed in sramoval se je pred tem mladim človekom, ker je kraljal. Toda kesanja ni več občutil! To je izginilo. Povsem je zaupal svoje naravo in prav nič ga ni motilo, da so ostali zbrali okrog njega in ga radovno poslušali. Besede so mu tekelo sedaj gladko in se ni zapletal kakor zgoraj pri zasliševanju. Pocenil je težo svojih besed in zbrali so mu tih občutij njegovo naravo.

Skozi odprtino na vratih je vseko pol ure pogledalo zasporno in krmežljavo oko. Zdele se je nenaravno veliko. Kakor volovško! Gledalo je zmeraj precej dolgo in pazljivo. Zenica je smešno tekla iz enega kota očesa v drugi in se končno umirila. Nato se je odprtina zaprla in je bil zoper ugodnejši in lažji mif. Tedaj se je lažje dihalo in razgovor je postal živahnjejši.

V celici so bili različni ljudje. Stari berci, ki je imel eno nogo krajko. Zbijal se je po onih trdih in skripacnih deskah in je večno ponavljal svoj najmiljnejši izrek: "Mi revereči ne smemo biti ponosni!" Poleg njega je bil vajenec, enajstletni deček, ki ga je gospodar pretepel po glavi, ker je sumil, da ga je izdal zaradi tihotapstva v vinom, in je častljiv mojster moral plačati globo. Ko pa mu je vajenec po mnogih udarcih udarce vrnili, je nanj navaila tudi gospodinja, on pa je pobegnil k stražniku in tako so ga zaprili. Po lesu ima modre pege in krvave brzgotine, a glava mu šumi od mnogih udarcev. Bojno ječi. Neki nekdanji lastnik avtomobil, ki je s prenaglo v protipredpisno vožnjo vozil skozi življenje in je tako prišel v zapor. Knjigovodja z napačnimi bilancami in lepo ženo, o kateri je govoril z drhtecim vznemirjejem. Potpup, ki je že zdavnaj izgubil vsak pojem o privatni lastnosti. Bil je tu "na potovanju", kakor je sam rekel. Pred kratkim so ga spremili semkaj in čes par dni ga bodo odgnali dalje. In končno tali mladenič. Rekel so mu "minister", ker je bil zaprt radi nekaj idej. Omejenim in preostalim ljudem se zdi zmeraj čudno in smešno, da se more kdo izrtvovati radi idej!

Ko je Matek izpodal svoj slučaj, so ga vsi tolatali. Pomalo se je Matek z njimi spoprijateljil. Spoznal je, da zakriva zapor vkljub sramotnemu glasu in železnim rešetkam ljudi, a ne zveri, kakor je nekod misil in kakor misil drugi. In sicer ljudi, ki so v globini svoje duše dobri in naivni, kakor otroci, samo družba jih je napravila takine.

Povest je sledila povesti. Vsak

je hotel povedati, zakaj so ga pripeljali sem. Drugi so pazljivo poslušali in tupatam pristavili kakšno opombo. Pripovedovali so si o svojih bolestih, nešrečah in veselju. Vsi so doživeli kako varijanto nesreče in si neprestano s komoci pomačali skozi življenje. Tako nešrečno, da so prišli celo v zapor.

— Sedaj sem že drugič v zaporu, — je govoril mladenič, — a nikjer nisem našel značajnejših ljudi, kakor prav tu. Ko so me prvič zaprili, sem bil bolan. Pokaličeval sem. Tresla me je mrstlica. Niti jesti nisem mogel! Drugi so me tolatali in skušali

celo hrani. Pripovedovali so mi o svojih težavah, a ponoči so pazili name kakor na otroka in me pokrivali s svojimi odejami. Takrat so bili tu malo boljšega, mu je samo misel, da je v zaporu, uničil lažniji ponos!

Ko je Matek Klujevec spoznal

vse, to je postal mirejši. Tukaj v zaporu je dobil duševni mir. Tu je dosegel pravo spoznanje!

Ta hip so peljali po hodniku tisto dekle, ki ga je imenovala vola. Matek je alial, kako so se odprla vrata v sosedno celico in kako je vanjo stopila. Po hodniku je odvzlanjal njen rezki smeh, ki je s svojim ledenim odmehom rezal Mateka v ušesa. Spomnil se je natančno njenih vodenozelenih oči in zaničajočega smeha, s katerih ga je napravila Cloveka. In on pa ji je bila zato prav tu v zaporu v globini svoje preproste duše neizmerno hvaležen!

Vrata njene celice so se težko

zapria in povsod je zavala na mučna in gluha tišina.

(Konec.)

ZASTARI KRAJ

Kadar ste namenjeni potovati v

starji kraj:

kadar želite dobiti koga iz starja kraj:

kadar hočete poslati denar v

starji kraj;

kadar imate dobiti denar iz starja kraj:

kadar rabite pooblastilo, pogodbo ali kako drugo listino

za starji kraj;

kadar imate tožbo v starem kraju, ali

kadar imate kak drug opravak s

starim krajem, je v Vasem

lastnem interesu, da

se obrnete na:

DR. MARKO FOVANO

N.D., D.C.

188 W. Randolph, Chicago, Ill.

Tel: Randolph 5811

Zdravljaju najuspejnejši z naravnim brez operacije vse bolnične ali skutne, zaprtje, revnje, nervoznost, žolčni mehur, slape itd. Zdravljaju preiskava in braspločno. Pridite osebno ali po domača naravnemu zdravilu.

Cudež se ne gode. Uspehi Trinerjevega grenkoga vina so na

posledico njega vsebine. Ta dobro poznane zdravnički vedi, valenčno veliko zdravnikov to priporoča. Trinerjevo grenko vino točno je

zdravljajuča začinka in začinka, ki so vse zanesljive in zanesljive.

Trinerjevo grenko vino točno je

zdravljajuča začinka in začinka, ki so vse zanesljive in zanesljive.

Uspehi Trinerjevega grenkoga vina so na

posledico njega v